

Партийжи-организастиг ажылды улам сайырайткылар, каа-даа, калың-даа ажылга коммунистерни харысалганын беддер дээр районун партиа организациалары элзон кемчелерни ап турар алгартан. Ону партиа организациаларының практиктиг ажылы бадтык турар. Илангыя районун ийи колхозуун партиа комитеттери, хой кежигу-неринг болгаш ажылдың кемчөөди улам билдире туралык, коммунистер-биле ажылды байлак арга-дур-жууларын ажылап турар деп, СЭКП райкому демделгез.

Колхозтарда мал ажылдың проду-ктуулу бо чылдың бергиле кватрала-дыа эртен чылдың ол-га үендеде денелден беден, курунеге ээт, сүт садарының кватрал планнарын кол-хозтар ажып күөсеткен. Малдың өлүп-коруулар эртен чылдыңдан элзон кызыралып, чаш төлүн мен-ди алыр дээр демисел күштегелен. Бо дээрке колхозтарның партиа органи-зациаларының организацик болгаш ажыл-агыйжы удурууларын эки-жээнин түндүктен база кол ха-мааржыр.

Чооп-Хемчик районунг Ленин атыг колхозуун партиа органи-зациаларының бюрону тудуг брига-данын ажылдык дугайында бригадир коммунист Монгуш Дамбааның илгезиле ап чуга-лашкан. Тудугжулар юбилейлэг

СЭКП-инг Танды райкому чокта чаа профиндиз активни-ни хонуктуг семинарны эрттирген. Ук семинарга местком-нар, рабкомнар даргалары, профбукутур организациалары, колхоз, совхозтарның албан бол-гаш бугуруге черлериниң ка-наачылары кирпешкен.

Семинарның киржикчилери «Профиндизиниң организацик-мас-салыг ажылы», «Профиндизиниң социал камгалаал талалы-биле ажылы», «Күн-ажык хонуктуг ду-дугалам болгаш оң салгылаш», «Күн-ажык камгалаал болгаш техниканың айымы чон чоруу» деп лекцияларын дайынаан. Чам-дык лекцияларга район төвүндү албан, бугуруге черлериниң удуруучуларын база олорушту-руп турган. Семинарга нитизин-биле 74 кижик кирпешкен. Шак-мындг семинар «Тыва кобальд» комбинатында база болуп эркен.

С. ТУШКОВ.

Кызылдың харылаа контора-зының №1 салбырынң почтачы-лары юбилейлэг чылда бедик көргүзүлгелер дээр демисел-лашаан, ай, квартал санинда бедик көргүзүлгелерниң чедип ал келген. 12 кижиден тургустунган почта-чылар бригаданын дуржуугалам почтачы Байборборина Ира уду-рутуп турар. Бригаданың кежигу-нери харылап турары участокта-рында почтаны чогуруу үед чеди-рип, чакымчаларын хондуктап келген.

ЧУРУКТА: Б. Ира.

В. МОЛЫБИНИНГ ФОТОЗУ.

Улуг Октябрьның 50 чылына

1967 ч. Май 17.

ШЫН 2-ГИ АРЫН

ниң хуралын доктаамап эрттирип, мурунда болуулаан шүгүмчүлүгү саналдарның күөсөлдөзүн ачаа-чу-гаалык турар. Бугуругеңиң план-ны оонадалары күөсөлдү турары-ны дугайында айтырыгы эге органи-зацианын бюронуга-даа, нити хуралга-даа чугаалашкан, ажыл-те-реке четпестерин эдип-чазарыныч чугулаан айтыкан турган. Ол нитириге үндөшкөн, партиа органи-зацианынң төлөкчилери брига-даларга баргаш, тодаргай ажылды чоруткан. Салдарып мал бедикте-риниң планын бугуруге бо чылдың бергиле кватраламда 106 хуу, соот-тургуну планын 108 хуу күөсеткен болгаш пландан ажып 2000 кубометр илтиш сөөктөн.

С. Саян секретарылаан Ий есе чыл школанында партиа эге организациа-ны ап көрөт. Школанын өөредиге-кижиликтиг ажылы эки түргү-түнгөн, башкы коммунистер колхоз-та хой-нитти организациаларыны, бот-тыныгыр уран чүтүлдү ажы-лынга илдепкейлиг киржип, суурга көскү агитацианы дерип тургузары-га организациалар болуп турарлар. Школаны директору коммунист Доржу Кызыл-оол партиа органи-зациа биле школа коллективиниң арасында харылазын бижылаа-

рынга улуг дичээлгеин салып ту-рар. «Совет Тыва» колхозтун Талым сүт-баран фермазында партиа бот-туу—районда эң эки ажылдык бе-лүк. Ферманың ажылчын бүрүзү со-циалистиг чарыштын хүлээлгелерин алган, ону эрестиг күөсөлдү турар. Чарыштын түндүгүн партбюроктун хуралына өй-өйлөп чугаалажып ту-рарын чурумчуккан. Фермага органи-застан политшколаның өөредилгези доктаамап, эки шынарлыг эртин, агиткуудушту ай салында үндүрүп, кызыл булуңуна ном, солуну ном-чү, оюнарны организациап турар. Бо ферманың аймактары концерт бе-лекчээр, «Май 1-ри» колхозтун фер-маларына көргүзүп турган.

Коллектив бичин-даа бол, ажыл-агый чыл бүрү чедишкенин болуп турарынын чамдык чүдөт. Чүндү-дүк мурунда партиа бөлүгүнүн органи-зацианы, дуржуугалам коммунист Моокай Биче-оолду организацик мергелинден хамаржыр. Велүк-түн-даа, бугу ферманың-даа ажылы дээр бо хонук коммунист чүтүлдүг ажылдап турар.

Эге организацианың, партиа ком-итетиниң ажылы хой талалыг, со-лун болгаш хандыкшымадыг болган тудум, партианын масса-биле хары-

лазында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

О. АРАКЧАА.

Өзлөй-оол, Хоруу Өзлөй-оол олар шалымчы ээчегенин мурак-чыларын мактап турарлар. Ам-тошанын чолочам Ондар Бай-лоол оол илтиш сооттугезиниң шал-ымчыма болуп берген. Чүдүрүк-чүзү Ховалыг Делгер-оол, Мон-гуш Чаш-оол, Б. Ондар оларын эки ажылын партбюро база дем-делгезип, Херээженерден Монгуш Кара-эсе, Түгүш Хандыжаа, Он-дар Чечек олар дөр эр кижилер-биле дөмөй ажылдап турарларын илтишкени оонаал демделгезип.

Партбюро оң-биле кады чет-пестерин база айткан. Тудугжу-лар ортузунга агтае-масалыг ажыл чорувайн келген. Зенелер

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

О. АРАКЧАА.

Юбилейлиг чылда нитиниң малын баш санын өстүрери-ниң, мал ажылының продуци-зын бугурун күөсөлдөдөрүн болгаш күрүнеге садарының план-нарын күөсөлдү дээр Бай-Тайга районунг «Тээли» совхозуунг малчынары социалистиг хүлээл-гелерин алган амылдап турарлар. Бистиң малчынарымыс беш чылдың ийги чылының нымын-дан малды күр ажыраш, эртен айларын дургузунда малдың чаш төлүн камгалап алып, сүт саа-дазын күөсөлдүп, күрүнеге садар таласы-биле эки түңдөлдөри че-дип алган.

Совет Тыва» колхозтун Талым сүт-баран фермазында партиа бот-туу—районда эң эки ажылдык бе-лүк. Ферманың ажылчын бүрүзү со-циалистиг чарыштын хүлээлгелерин алган, ону эрестиг күөсөлдү турар. Чарыштын түндүгүн партбюроктун хуралына өй-өйлөп чугаалажып ту-рарын чурумчуккан. Фермага органи-застан политшколаның өөредилгези доктаамап, эки шынарлыг эртин, агиткуудушту ай салында үндүрүп, кызыл булуңуна ном, солуну ном-чү, оюнарны организациап турар. Бо ферманың аймактары концерт бе-лекчээр, «Май 1-ри» колхозтун фер-маларына көргүзүп турган.

Коллектив бичин-даа бол, ажыл-агый чыл бүрү чедишкенин болуп турарынын чамдык чүдөт. Чүндү-дүк мурунда партиа бөлүгүнүн органи-зацианы, дуржуугалам коммунист Моокай Биче-оолду организацик мергелинден хамаржыр. Велүк-түн-даа, бугу ферманың-даа ажылы дээр бо хонук коммунист чүтүлдүг ажылдап турар.

Эге организацианың, партиа ком-итетиниң ажылы хой талалыг, со-лун болгаш хандыкшымадыг болган тудум, партианын масса-биле хары-

лазында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

О. АРАКЧАА.

Юбилейлиг чылда нитиниң малын баш санын өстүрери-ниң, мал ажылының продуци-зын бугурун күөсөлдөдөрүн болгаш күрүнеге садарының план-нарын күөсөлдү дээр Бай-Тайга районунг «Тээли» совхозуунг малчынары социалистиг хүлээл-гелерин алган амылдап турарлар. Бистиң малчынарымыс беш чылдың ийги чылының нымын-дан малды күр ажыраш, эртен айларын дургузунда малдың чаш төлүн камгалап алып, сүт саа-дазын күөсөлдүп, күрүнеге садар таласы-биле эки түңдөлдөри че-дип алган.

Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнга белек кылдыр чүс баш төрүү хойга онааштыр 100 хура-ган, бир хойдан 2,3 кг дүн алы-рын хүлээген мен. Эртен ай-ларын дургузунда төрүү чүс хойга онааштыр 99 хураганы өстүрүп алдым, нонданың мен сонгаар хураганнаар хойлар бар, социалистиг хүлээлгени амыр күөсөлдүп арга менде бар.

Частык берге айларын бистиң совхозтун малчынары база эки эртинген, май айда малды онча-менди алза, шагың эки үези—чайның башы айы үнүп келир, мал ыңчан дүргөн күш алып, чаш төлдү өстүрүп алыр белем. Бистиң кадарчыларымыс ам чазал-лашында. Немелде чөм бар, мал тоду-шырар. Совхозтун хойжу-лары кыргылагда белекел амыл-дарын чоруда берген, нити кыр-

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

О. АРАКЧАА.

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

Юбилейлиг чылда нитиниң малын баш санын өстүрери-ниң, мал ажылының продуци-зын бугурун күөсөлдөдөрүн болгаш күрүнеге садарының план-нарын күөсөлдү дээр Бай-Тайга районунг «Тээли» совхозуунг малчынары социалистиг хүлээл-гелерин алган амылдап турарлар. Бистиң малчынарымыс беш чылдың ийги чылының нымын-дан малды күр ажыраш, эртен айларын дургузунда малдың чаш төлүн камгалап алып, сүт саа-дазын күөсөлдүп, күрүнеге садар таласы-биле эки түңдөлдөри че-дип алган.

Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнга белек кылдыр чүс баш төрүү хойга онааштыр 100 хура-ган, бир хойдан 2,3 кг дүн алы-рын хүлээген мен. Эртен ай-ларын дургузунда төрүү чүс хойга онааштыр 99 хураганы өстүрүп алдым, нонданың мен сонгаар хураганнаар хойлар бар, социалистиг хүлээлгени амыр күөсөлдүп арга менде бар.

Частык берге айларын бистиң совхозтун малчынары база эки эртинген, май айда малды онча-менди алза, шагың эки үези—чайның башы айы үнүп келир, мал ыңчан дүргөн күш алып, чаш төлдү өстүрүп алыр белем. Бистиң кадарчыларымыс ам чазал-лашында. Немелде чөм бар, мал тоду-шырар. Совхозтун хойжу-лары кыргылагда белекел амыл-дарын чоруда берген, нити кыр-

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

О. АРАКЧАА.

Юбилейлиг чылда нитиниң малын баш санын өстүрери-ниң, мал ажылының продуци-зын бугурун күөсөлдөдөрүн болгаш күрүнеге садарының план-нарын күөсөлдү дээр Бай-Тайга районунг «Тээли» совхозуунг малчынары социалистиг хүлээл-гелерин алган амылдап турарлар. Бистиң малчынарымыс беш чылдың ийги чылының нымын-дан малды күр ажыраш, эртен айларын дургузунда малдың чаш төлүн камгалап алып, сүт саа-дазын күөсөлдүп, күрүнеге садар таласы-биле эки түңдөлдөри че-дип алган.

Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнга белек кылдыр чүс баш төрүү хойга онааштыр 100 хура-ган, бир хойдан 2,3 кг дүн алы-рын хүлээген мен. Эртен ай-ларын дургузунда төрүү чүс хойга онааштыр 99 хураганы өстүрүп алдым, нонданың мен сонгаар хураганнаар хойлар бар, социалистиг хүлээлгени амыр күөсөлдүп арга менде бар.

Частык берге айларын бистиң совхозтун малчынары база эки эртинген, май айда малды онча-менди алза, шагың эки үези—чайның башы айы үнүп келир, мал ыңчан дүргөн күш алып, чаш төлдү өстүрүп алыр белем. Бистиң кадарчыларымыс ам чазал-лашында. Немелде чөм бар, мал тоду-шырар. Совхозтун хойжу-лары кыргылагда белекел амыл-дарын чоруда берген, нити кыр-

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

Юбилейлиг чылда нитиниң малын баш санын өстүрери-ниң, мал ажылының продуци-зын бугурун күөсөлдөдөрүн болгаш күрүнеге садарының план-нарын күөсөлдү дээр Бай-Тайга районунг «Тээли» совхозуунг малчынары социалистиг хүлээл-гелерин алган амылдап турарлар. Бистиң малчынарымыс беш чылдың ийги чылының нымын-дан малды күр ажыраш, эртен айларын дургузунда малдың чаш төлүн камгалап алып, сүт саа-дазын күөсөлдүп, күрүнеге садар таласы-биле эки түңдөлдөри че-дип алган.

Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнга белек кылдыр чүс баш төрүү хойга онааштыр 100 хура-ган, бир хойдан 2,3 кг дүн алы-рын хүлээген мен. Эртен ай-ларын дургузунда төрүү чүс хойга онааштыр 99 хураганы өстүрүп алдым, нонданың мен сонгаар хураганнаар хойлар бар, социалистиг хүлээлгени амыр күөсөлдүп арга менде бар.

Частык берге айларын бистиң совхозтун малчынары база эки эртинген, май айда малды онча-менди алза, шагың эки үези—чайның башы айы үнүп келир, мал ыңчан дүргөн күш алып, чаш төлдү өстүрүп алыр белем. Бистиң кадарчыларымыс ам чазал-лашында. Немелде чөм бар, мал тоду-шырар. Совхозтун хойжу-лары кыргылагда белекел амыл-дарын чоруда берген, нити кыр-

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

О. АРАКЧАА.

Юбилейлиг чылда нитиниң малын баш санын өстүрери-ниң, мал ажылының продуци-зын бугурун күөсөлдөдөрүн болгаш күрүнеге садарының план-нарын күөсөлдү дээр Бай-Тайга районунг «Тээли» совхозуунг малчынары социалистиг хүлээл-гелерин алган амылдап турарлар. Бистиң малчынарымыс беш чылдың ийги чылының нымын-дан малды күр ажыраш, эртен айларын дургузунда малдың чаш төлүн камгалап алып, сүт саа-дазын күөсөлдүп, күрүнеге садар таласы-биле эки түңдөлдөри че-дип алган.

Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнга белек кылдыр чүс баш төрүү хойга онааштыр 100 хура-ган, бир хойдан 2,3 кг дүн алы-рын хүлээген мен. Эртен ай-ларын дургузунда төрүү чүс хойга онааштыр 99 хураганы өстүрүп алдым, нонданың мен сонгаар хураганнаар хойлар бар, социалистиг хүлээлгени амыр күөсөлдүп арга менде бар.

Частык берге айларын бистиң совхозтун малчынары база эки эртинген, май айда малды онча-менди алза, шагың эки үези—чайның башы айы үнүп келир, мал ыңчан дүргөн күш алып, чаш төлдү өстүрүп алыр белем. Бистиң кадарчыларымыс ам чазал-лашында. Немелде чөм бар, мал тоду-шырар. Совхозтун хойжу-лары кыргылагда белекел амыл-дарын чоруда берген, нити кыр-

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

Юбилейлиг чылда нитиниң малын баш санын өстүрери-ниң, мал ажылының продуци-зын бугурун күөсөлдөдөрүн болгаш күрүнеге садарының план-нарын күөсөлдү дээр Бай-Тайга районунг «Тээли» совхозуунг малчынары социалистиг хүлээл-гелерин алган амылдап турарлар. Бистиң малчынарымыс беш чылдың ийги чылының нымын-дан малды күр ажыраш, эртен айларын дургузунда малдың чаш төлүн камгалап алып, сүт саа-дазын күөсөлдүп, күрүнеге садар таласы-биле эки түңдөлдөри че-дип алган.

Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнга белек кылдыр чүс баш төрүү хойга онааштыр 100 хура-ган, бир хойдан 2,3 кг дүн алы-рын хүлээген мен. Эртен ай-ларын дургузунда төрүү чүс хойга онааштыр 99 хураганы өстүрүп алдым, нонданың мен сонгаар хураганнаар хойлар бар, социалистиг хүлээлгени амыр күөсөлдүп арга менде бар.

Частык берге айларын бистиң совхозтун малчынары база эки эртинген, май айда малды онча-менди алза, шагың эки үези—чайның башы айы үнүп келир, мал ыңчан дүргөн күш алып, чаш төлдү өстүрүп алыр белем. Бистиң кадарчыларымыс ам чазал-лашында. Немелде чөм бар, мал тоду-шырар. Совхозтун хойжу-лары кыргылагда белекел амыл-дарын чоруда берген, нити кыр-

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

О. АРАКЧАА.

Юбилейлиг чылда нитиниң малын баш санын өстүрери-ниң, мал ажылының продуци-зын бугурун күөсөлдөдөрүн болгаш күрүнеге садарының план-нарын күөсөлдү дээр Бай-Тайга районунг «Тээли» совхозуунг малчынары социалистиг хүлээл-гелерин алган амылдап турарлар. Бистиң малчынарымыс беш чылдың ийги чылының нымын-дан малды күр ажыраш, эртен айларын дургузунда малдың чаш төлүн камгалап алып, сүт саа-дазын күөсөлдүп, күрүнеге садар таласы-биле эки түңдөлдөри че-дип алган.

Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюнга белек кылдыр чүс баш төрүү хойга онааштыр 100 хура-ган, бир хойдан 2,3 кг дүн алы-рын хүлээген мен. Эртен ай-ларын дургузунда төрүү чүс хойга онааштыр 99 хураганы өстүрүп алдым, нонданың мен сонгаар хураганнаар хойлар бар, социалистиг хүлээлгени амыр күөсөлдүп арга менде бар.

Частык берге айларын бистиң совхозтун малчынары база эки эртинген, май айда малды онча-менди алза, шагың эки үези—чайның башы айы үнүп келир, мал ыңчан дүргөн күш алып, чаш төлдү өстүрүп алыр белем. Бистиң кадарчыларымыс ам чазал-лашында. Немелде чөм бар, мал тоду-шырар. Совхозтун хойжу-лары кыргылагда белекел амыл-дарын чоруда берген, нити кыр-

аарында социалистиг чарыш органи-застанттымаан. Муракчы-ларын мактап шаңдалар кемчел-ер копкаш. Ол четпестерин чай-ладары, социалистиг чарышты организациалары күөсөлдөдөрүн болгаш зенелер, түе-түе тудуг-жулар арасында чарыштын түн-дүгүн доктаамап үндүрүп, муракчыларын хүндүлөп сам-бырларынга, агиткуудууска иле-редип, чарыштын тилекчиле-ринге илчип чоруур ымып-ле-рин тысып, ортктиг шаң-даларын берип турарын парт-бюро доктааткан.

ЧУРУКТА: Б. Ира.

В. МОЛЫБИНИНГ ФОТОЗУ.

МАЛЧЫННАРДА

Мал ажылын хөгжүдөр тала-зы-биле хойжулар социалистиг хүлээлгелерин алган болгай, чи-дирлиги кадарчылар түңдөлдү кылып, чыл төңчүзүне чедир хүлээлгелерин боттандыр дээр кызып ажылаары негетинип тур-ар. Төрүү чүс баш хойга онааш-тыр чүс хураган алып деп хүлээл-ге алгаш, Саая Дырыш ам 101 ху-раганын камгалап алган, өстүрүп турар. Бригадада социалистиг хү-лээлгелерин күө

Лениннин кыямат тууган холдан салбас. Лениндин өөредин чалдыр баспас. Черин туржук, дээрин беани чаартып алып Сестир-коргар чүөөнс чок күштүг чон бис— деп тыва уауе ырлан турар. Тыва кыяниге, бүгү совет хой национал чонуну тозо бургузуге бир дөмөй, Ильяичини овур-хевирин канчаар-даа аажок чок болгаш үнөт.

амг, бүгүдөгө биздингир чогаалдарны тургузарыныц үнөтөл чөтпөс үндөткөн болган. Чүрүктү оон илай Ленинде бар бүгү-де онзагай чүүдөлер тодаралды, оо бүгүгү чыгыс чөтө мөөдөл, чыны келген. Бо улуг айма бот-боттарын немен, додурол турар алаан кам скульптураларын тургузар арганы берген.

ма күш кире берген, ханы уткамы апарган болган Ленинге угаал-болдотун бүгү күжү сиңирип каан. Кабинеттин, уауе өрөөндик хаалдары алгай берген—Ленин чон мурунда үнүп келген, чүртүкү салым-чолун өттүрүп, келер үени чыгарып чок тодаралды турган ышкыш салгындыр. Оон соонда Ленинни овур-хевирин чүрүп, кылып турган Андрейванн чүрүктүрүмдүк, скульптуралык калдык-ла бир онзагай чүүдү тып өөрөткөн келген.

густунуң келген. «Муң-муң ажалчыларым болган тараачыларым фабрикалар, заводдар, сүзүр-хоорайлар бодунуң шөлүгө, күдүктүзүңгө, кудуңгуга даптан, күлөрдө, шойдан шүткүп кылган Ильяичинг болуун күзөп турган» деп оо чылдарда «Права» солун бижээн. «Ленинниң тураскалы калдык болуу жууругу да деп дискуссион «Права» арынарарыга ажалтык.

ССР-ге социаллам тургузушкунуңи баштайт чедишишкенир-биле чөтөшөтүр чүртта бодуу турар уауе өскерлишишкенир Ленинниң оруктары дилел эгелөөн. Мындагы уткамы баштайгы тураскалды скульптор Шадер Гурияшга, Кура болган Аргага дээр ийн хемиренин катышкан белдирнег элекстрониялга тургускан. Ында Ильяч кайтамчы чараш бойдуе оруктузда туруп алган, кижилерге чыгырткан даг хемирениче айтып алган турар.

Совет эрге-чагырганың 50 чылынга

туауи чыгыс чөтө чымы алган, оларны инти-лештиргеш, чыгыс уауе чогаалды оо чүге тургусканыма деп айтырып болган чок-ла тургустуну келер. Чүге дөргө, Ленинниң өскөлдөрү мгаалды кайтамчы онзагай чүүдөлер, талаан-ымы оо чылдарымы болган деп чугаалаа ажалтык. Талантымы скульптор төнгөн уткамы овур-хевирин тургузарыныц мурунда оо хой кесектерин бизин алган, көргүзөрин планпап турган.

Владимир Ильяичини аяа эвес, онзагай ыш-ларды чүгө бистид тургузуге эвес, а даш-тыкының чүрүкчүлүкүңиң кичээниңиң докта-маа хаара түдүп келген. 1909 чылда-ла оо Па-рижге чүрттүп турган оо овур-хевирин скульп-тур Арношон чүрүп турган, а 1920 чылда анга чүрүкчү Каер Шеридан Ильяичини скульптур-луг-туруун кылган. Бо ийн чүрүкчүлүкүңиң кай-ымында-даа Ильяч ажалтымың чыг чөгүндан херек кылып олуруп алган чүрүдүр аргажок болган, олар башкычы чүгө ажалтыд орда хайгаран көөр аргалы болганар.

1924 чылда Ленинниң тураскалы тудар таа-зы-биле бири конкурсу чаралай. Ору чүгү-бүрү савадар кирип турган. 1924 чылдың апрель 16-да Ленинниң иң баштайгы тураскалып тур-гускан. Ону 1917 чылдың апрельде Ленинниң Россияга элп келгенине тураскалаткан. Турас-калды скульпторлар Шую, Гельфрейх болган Есеев олар чогаатын. Тураскалды 1926 чыл-дың ноябрь 7-де Ленинградка, Финлянд вока-лины чыныга ажалтык. «Кымыл выборку» за-водунга шүткүп турган тураскалга херегаар хуэр чедишишкенин Онега холдуң эриктен-ден холалар, оялтар чып хайыдырып турган. Тураскалды тургузар дожек кылдыр уауе кара-дыны ажалчылар ажалтык, куял машина хем-ирениң кылдыр бузуу каан. Ында Ленин про-летариатты революцияга кыйгырган ышкыш кес-түп турар.

Союгу оо чылдарда бистид скульптуралык Ле-нинниң овур-хевирин көргүрө талаам-биле база-ла уауе ажалтыдыр чөрудүп келген. Оларның үзө-дө хой Ильяичини ажалтыралында онзагай үзө-дө баштайгыны көргүзөрин оролданган. Аяа Николай Ленин «Ленин-Искра» тургузуп турар үдө», Цингалдин «Ленин-Гимназия» деп ажалтыдыр чүтүн-даа мурунда хамаарып апар.

Николай Андреевич Андреевич скульптуралык ажалтыдырны союгу кезе Ильяичин ийдир кырында турар кылдыр көргүскөн. Бо ажалтырда база бир онзагай ышкыш сиңирген. Ында Ле-нинниң сөзүгү оратор, чон-миссета чыгышкыш өскөстин чугаалап турар кылдыр көргүскөн. Ильяичиниң чугаалымы канчаар-даа аажок сал-дарымы, күштүң бо чогаалдарда шын, бүзү-рөмчү кылдыр көргүскөн.

Оо-ла 1920 чылда суралгы совет чүрүкчү На-тан Альман Ленинниң кабинетинде барып ажалтыр чөтөшөрдүн алган. Оо совет күрүне-ниң баштайгыны ажалтыд орда элөп үр көрүп, чүрүрү, пластилинден оо хевирин түдүп кылар аргалы болган. Уттудурба оо овур-хевир чү-рүкчүлүкү чогаалдык ажалтымың кол өзө боду-дук артык болган мырында чокта чаа хой чылдарда бодан келген чогаалдык бодалдары-ның түнөп—Ленинниң солун портретин тур-гускан.

1927 чылда пролетар революцияның штымы —Смольный чыныга скульптор Коаловтун чо-гаалы база бир тураскалып тургускан. Ында Ленинниң холдуң бурнуар суууп алган турары онза. Оо ышкыраагы база келер үени кижиле-ринге чүгө чугаалап, бүгү делегейниң ажалтыч чонунга шын оруту айтып турган ышкыш са-гылдырар.

Баштайгының Кремльге турар тураскалың чогаалдарыга чокта чаа конкурсу эртен бол-гой, Ленинниң ажалтыралымың калдык-ла бир үени аага көргүрө. Москваң Ленин дагга-рынга тургузар уауе тураскалы оо бүгү тала-зы, делегей төөгүлүң салым-чолунга канчаар-даа аажок уауе рольду ойнаан киж кылдыр көргүрө оролдатып. Бо сорулга берге болгаш хуудугу. Ону чедишишкенин шиттирлар даш совет скульптуралык хой национал мастерлер ажалтыд турар.

А. ЧАРАШ-ООЛ.

Аныяк механизатор

Чөөн-Хемик районун ажал-ажалыгарындан СЭКП-ниң XXII съез-дизи аттыг совхозтук механизатор-лары чыгыс хову ажалтыдыр дүрөк-темишкел чөрудүп турар. Ая 4 тракт-тор, аргалык 300 ажалы ла кымыл-тоосты каштырып тараан, оон 630 га-зын хана карактай каштырык.

Часык хову ажалтыдыр эгелээр бил-лек аныяк механизатор Кушлар Виктор-оол механизаторлар аразында калбарган социалдык чарыштын доктаамал муракчызы болуп, кы-зыл ышкыды салбайн келген. Оо ышкыш Ооржак Экер-оол, Монгуш Шынар, Күжүгет Даш-оол олар чүгү-де 36 га тараа каштырар норма-ларын 45—50 га кылдыр каштырып ти-рарлар. Бо үнүштерге үдүр ишчи-тэшик чөрудүп турар Карасал Маадыр-оол хүнде хүдүзүлүгүн 1,5 катал ажыр күүседип турар.

Турум суг

Хөөлөктүн турум суунун Көрүнчүгө чү-ле турбас: Чивекешкен салыс кара, Ширини куу дээр кестүп турар. Ала-шокар оду чайнаан Аажок улуг хоорай-даа бар. Катташкыктыг калдыр хаваан Хайым бодал дола берген. Ишти-хөңү карадан-на Иден кестүр кижилерни Көрүнчүгө чүрүп албас Хөөлөк суунуң оозу чөтпөс. Шатра ШАТННОВ, алтай шүлүкчү.

ДАШТЫКЫДА

МЕДЭЭЛЕР, ФАКТЫЛАР, БОЛУУШКУНАР

Монреальда—Туркменияның хүнү

МОНРЕАЛЬ. (СЭТА). «Энепо—67» дээр делегей делегелешинде совет павалыонга май 14-те эи-не байырлаалды болган. Туркменияның хүни эрттирген. Ооң делгиринде кайтамчы чараш хемистер, улугтуң шевер кылдылары, хөөң шөлдөриниң талаам-биле көргүзүлгөр, индустриалдык нарын агрегаттар, суралгы чүрүкчүлүкүңиң чүраан чүрүктари, номнары.

ВДР-ниң агаарына

ХАНОЙ. (СЭТА). Тодараттыган медээлер-биле алырга, Вьетнам улус армиялыңың агаарың калдышкыга удуу камгалаа кесектери май 14-те мурунда дынчактагы ышкыш чеди эвес, а 10 америк самолётту аяндар аткан.

Иранның чагырыкчы партиязының съездизи

ТЕГЕРАН. (СЭТА). Иранның 1963 чылда үдөшлөткөнгө «Иране Но-вини» дээр чагырыкчы партиязы-ның бириг съездизи ажалтынган. 1200 делегаттар съездизиң ажалты-ка кирип турар. Элөп хай даштыкы чүрттарың төлөөлөкчелери ми-да олуркуну турар.

Улусчу эрге-чагырганың кол чөлөнгивжи

СОФИЯ. (СЭТА). Болгарияның Ада-чүрт фронтунуң VI съездизи ажалтынган. 1700 чыгам делегаттар база даштыкы чүрттарың хой-ни-ти организациаларының 30 делега-ти даялары оо ажалтыда кирип ту-рар. Совет-болгар ажалтыр инти-лешин дараам академия А. Н. Гуповев баштадыр совет төлөөлөр мида барган. БКП ТК-ның Бирги секретари, БУР-нуң Министрлер Чо-вуделиниң Даргаам Тодор Живков, Улустун хуралымың Президиуму-нуң Даргаам Георгий Трайков база Болгарияның партиязының болгаш казанын өске-даа удурткучлары съездизиңиң президиумунда олуруп турар.

Патриоттарның чедишикни

ХАНОЙ. (СЭТА). Муруну Вьет-намың эи-не сонгу таламы жоулдары кирип турар Трубнбобласта хо-делеп чөруп турар муруну-вьетнам патриоттар беш айларын (эргеи чылдың ноябрьдан бо чылдың мар-ти) дургуаанда дайымың бо муң ажык солдаттары болгаш офи-церлериң олурган, балыгаалаан ады туудуп алган, оларын аразында 34 муң америк болгаш 4000 муруну-жерей чалча шеригтер бар деп, Му-руну Вьетнамың хосталга армияны-ң командирлериң чериниң чарлаан дынчактагы чугаалап турар.

Бо көрдү чок муңчуку — Улам-Ула дээр ноол суурини аныяк чүрт-такчылар-дыр. Хубусуң аймак—Моолдун эи-не тайгалык району. Ооң бөвөкээринде мал ажалты-биле чөтөшөтүр иви ажалты калбак хөңгүн.

А. СПИРКИНИН фотоа. СЭТА-нын фотохроникасы.

ЭРГИМ НОМЧУКЧУ! "ШЫН" СОЛУННУ Чыгыдыт алырының жууеаазын узадырын утпаңар! ЧАРТЫК ЧЫЛДА СОЛУННУ ЧАГЫДАРЫНЫҢ ӨРТЭЭ 3 РУБЛЬ.

Дустуг эйти болгаш балыкты сугга канчаар тургузарыла? Дустуг продуктуларга микро-барт өлөс болуп, а чүгө оларның үрөкчи көүзүзери соксаар. Продуктуларның дузун арылдырып-тарга микробарт матап-ла дүргөн өзүп ажалтырлар. Ынчангаш сугга суукан эт болгаш балык белени-биле урелип болуп. Ооң ужурун-дан дустуг продуктуларны чыгып эвес, а сок сугга суукан, олар-ның дузун дүргөн арыдары чугула.

КУХНЯ Ильяичиниң ажалтыралыңиң чө-рудүр. Бар-ле дугарында чөм хайындырар пешканы, равовина-ны аргалап алза таарымчалыг. Хаалдары, сонганин, экинти аш-тан каанкаш, чөм кылдыр стол-ду, саидайлары болгаш өске-даа эт-херекседди аргалаар болгаш адалтыңиң соонда шаламы чүрү. Гаа-биле чөм хайындырар үчү-гөштерин база ооң адал «Целю-соль», «Универсал», «Гигиена» деп белең чүрү херекседер-биле аргалаар азы саваныңиң ийиң сү-гү-биле чүрү. Суг акыр черин хү-нү-не хайындырар ийиң сүгү-биле саара кудуну тургаш чүгүз эки. Липолюм-биле шын каан шала-мы саваныңиң сүгү-биле чүгүтпаш, кургак өсө-биле чөдөр.

КИНО МАЙ 17-ДЕ. «НАВЫРАЛ»: «Туттурбас өжөн негичилери» 9.45, 11.30, 1.15, 3.45, 6.30, 8.15, 10 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Баштайгы шөндөлөр» (1-ти сериязы) 2.30. «Ынак-шылың эми» 4.30, 6.30, 8.30 шактарда. ЧАГЫ КИНОТЕАТРА: «Матап ириг» (1-ти, 2-ти сериязы) 5.30, 8.30 шактарда. «ЕНИСЕЙ»: «Парлар чыгырмчызы» 11.30, 1.40, «Даштыны кижи» 9.40, «Ынакшылың байырларды» 3.30, 5.30, 7.30, 9.20 шактарда. «ВОСТОК»: «Чунотнаның начальниги» 3, 5, 7, 9 шактарда.

редакцияның адреси: Кызыл, Шетивкин—Кравченко кудумчуу, бажы № 3. ТЕЛЕФОННАР: Редакторун 24-63, редакторун орадакчыларының 35-24, 25-38, зарыскалалык секретарының 23-35, партияж амырала килдининиң 23-54, агитация болгаш пропаганда килдининиң 37-13, кезээ ажалты-агыл кил-дининиң 21-47, үлетүр килдининиң 22-64, чагаа, ажалтыч болгаш кезээ корреспонденттер база совет тургузут болгаш ажалтырал килдининиң 21-27, иштиң информация килдининиң 20-60, бухгалтерияның 31-75, корректорларың 27-41, Солун келбейн барганга 32-75 телефонче долгаар. Тыва СССР-нин Министрлер Чөвуделиниң чынында Парлаага эргелешини типографиязы. (Кызыл, Шетивкин—Кравченко кудумчуу, 1).

Солун неделяда алды катал үнөд